

MYÖS
KOKO PERHEEN
ELOKUVANA!

JUICE LESKINEN

RÄKÄ JA ROISKIS

KOOTUT SEIKKAILUT

TAMMI

JUICE LESKINEN

RÄKÄ JA ROISKIS

KOOTUT SEIKKAILUT

Tammi
Helsinki

Tämä teos on valikoima kirjojen *Räkä ja Roiskis* (1992), *Räkä ja Roiskis Suuvedellä* (1995) ja *Räkä ja Roiskis naisissa* (1997) runoista ja tarinoista.

Teksti © Juice Leskisen oikeudenomistajat ja Tammi, 2023

Kuvaliitteen valokuvat © Atte Männikkö ja Dante Mutashar

Kirjan kansi / elokuvajuliste Jari Salo © It's Alive Films

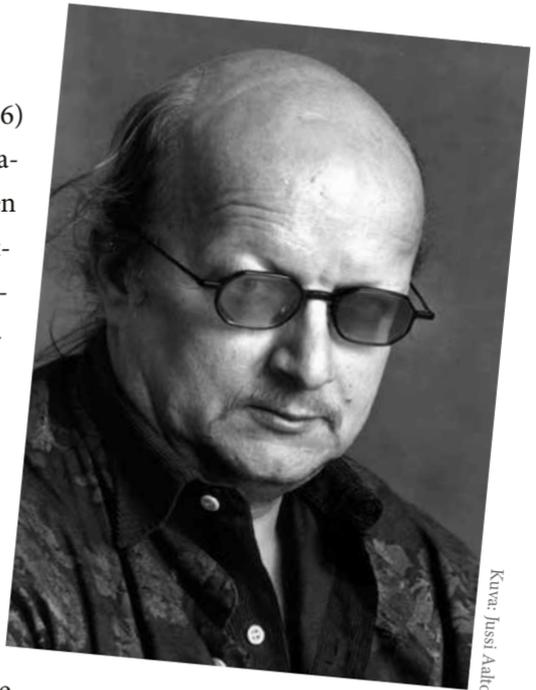
Taitto ja kannen viimeistely Tiia Javanainen / Purotie Design

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-04-5717-4

Painettu EU:ssa

Juice Leskinen (1950-2006) oli aikansa suurimpia sanataitureita, tunnettu suomen kielen puolustaja ja kehittäjä, jonka lahjakkuus näkyi erityisesti hänen lyriikoissaan ja musiikissaan. Hän oli myös suuri humoristi ja satiirikko, joka halusi ottaa kantaa terävästi ja hauskasti yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja ajankohtaisiin asioihin. Juicen sanataiteelle

Kuva: Jussi Aalto

onkin notkeuden ja iskevyyden lisäksi ominaista taituroiminen asiallisen ja sopimattoman kapeassa rajapinnassa, siellä missä paras huumori yleensä syntyy.

Tämä valikoima sisältää valtaosan Juicen kolmen Räkä ja Roiskis -kirjan teksteistä, ja se julkaistaan uuden Räkä ja Roiskis -elokuvan kunniaksi. Valikoima on koottu huomioiden yhteys elokuvaan ja sen kohderyhmään, ja kirja sisältää myös kuvaliitteen elokuvan kohtauksista. Alkuperäisten Räkä ja Roiskis -kirjojen ilmestymisestä on kulunut jo noin kolmisenkymmentä vuotta, joten on mielenkiintoista nähdä miten uusi sukupolvi, joka ei ole kasvanut Juicen vaikutuksella kyllästetyssä suomalaisessa kulttuurimassassa, ottaa nyt hänen tekstinsä vastaan.

Saara Tiuraniemi

Tammen kustantaja

RÄKÄ JA ROISKIS

Sana & lause	12	Elias	48
Tanskan maassa - ei mitään hätää . . .	13	Ihmisiä	48
Hai	16	Isoäidit Moskovassa	49
Tikanpoika	17	D-vika	50
Harakka	18	Visailu	52
Murmelpäällikkö	19	Mainos	54
Palokärki	19	Incognito I	55
Jänis	20	Incognito II	55
Pässit	20	Incognito III	56
Lehmä	21	Incognito IV	57
Kissa	21	Incognito V	57
Hiiri	22	Suomalainen ajelulaulu	58
Nälkä	23	Huonosti menee	58
P-tyyli	24	Sanoja	59
Kaksi rosvoa aavikolla	28	Laatusanat	59
Guru	29	Runoista ja perunoista	60
Siivooja	29	Ajokortti	60
Virvoitusjuomia nauttivat sorkkaeläimet musisoivat	30	Käydään huoltamalla	61
Eläimet vievät kaiken	31	Syyspäivä Kangasalla	61
Kalakaupassa 1	32	Oriveden Pinnistys ry.	62
Kalakaupassa 2	34	Tuli sitten tutunkauppa	63
Kalakaupassa 3	34	Myöden	64
Pizzaa sarvikuonojen kokkikoulussa	35	Lentoasema	65
Rettiisi	40	Viivakoodi	68
Resepti	40	Levä	70
Savolaiset muurahaiset	41	Valekala	73
Ravintola-asiakas	42	Paavin kesähuvila	75
Laskuoppia	44	Uloslähtö	77
Tiedemies	48	Heisuli vei	78

RÄKÄ JA ROISKIS SUUVEDELLÄ

Kirjain kirjaimelta	82	Hox-ottimet	134
Valtiotieteen tohtorit leirinuotiolla ..	82	Valssi	137
Kadonneet avannot	83	Ihaalainen	138
Suuvesi	86	Norsu	142
Räkä, Roiskis ja Runeberg	89	Marsu	142
Koiravainaa	92	Hammaslääkäri Migrén	143
Graffitit	93	Kopla	146
Mihin reikiä käytetään?	96	Pitkää kieltä	149
Pakana	99	Elokuvissa	151
Kierros Suomessa	99	Nimismies Määkilä	152
Retki Atlakseen	100	Eteläinen pallonpuolisko	156
Pälkähti	101	Viimeiset reiät	157
Haloonen	104		
Jo-han-nes Kas-ta-ja	110		
Isommat tölkit	111		
Lammas	113		
Vauva	113		
Työnjako	114		
Finnish fast food	114		
Ruokamyrkytys	115		
Rasavilli rasvasilli	115		
Mittarimato	115		
Papukaija	116		
Eläinkauppa	118		
Pöllö	118		
Ankara kilpailu	119		
Tuppi Öö, pakinanikkari	124		
Kirje	128		
Elimistön tupo-neuvottelu	130		
Tuhannen jalan stoori	132		

RÄKÄ JA ROISKIS NAISISSA

Suomineito	162	Kotiläksy	194
Ukkosrintama	163	Mustekala	196
Koirankehä	165	Lasten nallein jenkka	197
Ilmasilta	165	Hissi	198
Pupu kuusikossa	166	Lastentaudit	199
Kahden vaiheilla	166	Puuta heinää	199
Sekoileva turisti	167	Kolarin jälktila	200
Jätkät menee naiseen	167	Lukutoukka	200
Sota	168	Varhaisten aamujen hillitön charmi	201
Lakkotanssit	170	Formulakisa	203
Eläinten ruokkijat	171	Rallikuski	203
Kalajuttuja 1-5	173	Kioskihäiriköintiä	204
Hampurilaiset koulun jälkeen	174	Urakierro	206
Kalkkuna	177	Kaupantekoa	206
Marjakekkerit	177	Ammattinsa valinneet	207
Boxissa	178	Lohikäärme	208
Mausteita	181	Tuuletin ja hihna	209
Tarzan ja pikaruoka	182	Susi	210
Hedelmälliset aakkoset	183	Vaihtarit	211
Ostoparatiisi	186	Erasmus Rotterdamista	214
Johanneksen leipäpuu	186	Maikun tanssi	215
Eno	186	Joulutarinoita	216
Tasapuolisuuden nimissä	187	Tietokonedementia	217
Olli, vanha hinaaja	190	Jalkapalloilijan syvämiitteet	219
Valkokylkinen	190	Mitä siinä kyselet	220
Luotsivene	190	Rakkauskirje	222
Vesijetti	191	Neljä sisarta	223
Kevytvene	191	Likka jolla on hikka	224
Linnunpönttö	192		
Jääkausi	193		

RÄKÄ JA ROISKIS

SANA & LAUSE

Poika teki lauseen.

Liiat sanat karsi.

Yksi kului puhki.

Mikä sanan parsi.

Sua ilvehditään,

sana, tyhjätasku.

Älä tilaa mitään;

tulee sanan lasku.

Markkinoilla monilla,

missä Helppo-Heikki

huutaa megafonilla,

siellä sana leikki.

Tuolla venevalkamassa

markkinat on alkamassa.

Joku ylimalkaan

tallaa sanan jalkaan.

TANSKAN MAASSA – EI MITÄÄN HÄTÄÄ

Kaksi poikaa, isoveveli ja pikkuveli, kahlaa matalaa rantaa Tanskassa. Heidän nimensä ovat Räkä ja Roiskis. Eivät ne oikeita nimiä ole, mutta näin heidät tunnetaan.

Räkä on kymmenen, Roiskis kahdeksan. Kun molemmat ovat polvia myöten meressä, on Räkä vähän kauempana. Hän hoputtaa pikkuveljeään:

- No, mikset sä tule? Tuu nyt!
- Enkä.
- Mikset?
- Enkä.
- Mikset?
- En vaan.
- Oo siinä sitten.

Räkä kahlaa pidemmälle. Tuuli liehuttaa pehmeitä hiuksia. Autolautta kääntyy ja peruuttaa laituriin. Lokit poimivat syötävää potkurivirrasta.

Roiskis empii. Hänen tekisi mieli mennä pidemmälle, mutta sisu ei anna periksi.

- Räkä!
- Mitä? Räkä kysyy ja pysähtyy.
- Miten se meni se yks loru minkä...
- Mitä?
- Miten se Ruotsinlaivaloru meni! Roiskis huutaa kädet torvella suun edessä.
- Mikä Ruotsinlaivaloru?
- Se rauhoitu rauhoitu...
- Ai, se. Odotas, Räkä hihkuu ja kahlaa takaisin pikkuveljen viereen. Näin on turvallisempaa. - Miks se tuli sulle nyt mieleen?

- Tuli vaan.
- Okei. Kuuntele:

”Hyvää huomenta, Punahilkka.
Miltäs se maistuisi kahvitilkka?”
”Höh! Ei ole kahvia tipan tippaa!
Luulenpa, että sun päässäsi vippaa!”
”Rauhoitu! Rauhoitu, rakas Lotta!
Frukosten kommer klockan åtta!”

Roiskis hihittelee kämmeneensä. Räkä katselee pikkuveljeään se-
littämättömin ilmein. Pikkuveli on pikkuveli, ja isovelji runoilee.
Ei siinä mitään kummallista ole.

- Joko mennään? Räkä kysyy.
- Ei. Siellä on meduusoja.
- Mitä sitten. Siellä on meduusoja. Mitä sitten?
- Ne polttaa, Roiskis huokaa ja seisoo sijoillaan.
- Eikä polta. Ei meduusat polta. Ei Tanskan meduusat ainakaan.
- Miten niin ei polta?
- Kato. Rannat on täynnä tuommoisia ”tupakointi kielletty”
-kylttejä. Ei täällä saa polttaa.
- Noitako missä on henkselit tupakan päällä? Roiskis huitoo
rannan suuntaan.

Räkä menee jo kymmenen metrin päässä. Vesi on lämmintä ja
virta niin voimakas, että suoraan on vaikea kävellä. Vähäsuolainen
vesi pisartuu iholle, mutta tuuli nuolee sen pois saman tien.

- Niitä niitä. Tuu nyt. Mennään sitten syömään PØLSEBAKKE.
- Mikä se on? Roiskis huhuilee isoveljen selälle, joka etenee
selälle.
- Nakkisämpylä. Se nakki on punanen.

- Eihän ne meduusat polta?
- Ei!
- Mutta saako ankeriaasta sähköiskun?
- Ei saa!
- Eikö varmasti?
- Ei!
- Miksei?
- Niiltä on patterit loppu, Räkä huutaa ja on jo kaulaansa myö-
ten Itämeressä.

HAI

Laiturilla illalla haitari soi.
Haita se harmitti. Haita risoi.

Myrkkyä on hain haimassa annos.
Säilykepurkissa haimassa-annos...

Väärään paikkaanko eilen hairahti
riutalta lähetetty, vakuutettu hairahti?

Olisiko suuremmin haitaksi
jos tilattaisiin haitaksi?

Miksi siis karille hai karautti?
Kirjoita!

Osoite: Haikara, (45410) UTTL.

TIKANPOIKA

Luonto tikanpojan
veti varteen ojan
riippakoivun oksille,
toukkamuhennoksille.

Siispä toukokuussa
tikka istuu puussa,
seuraa koivunrungosta
hivittävää tungosta.

Joka pitää suikkaa,
römeästi huikkaa:
”Kaikki siinä sakissa
on maihinnousutakissa!”

Toinen firman nimeen
huutaa puhelimeen:
”Luonnonsuojelijoita
tänne emme sijoita!”

Tikanpoika puussa -
paha maku suussa -
vähän kesäterässä
liikkuu joukon perässä.

”Nämä ovat puita,
tänne laitettuita!
Eivät joulupukkeja!
Eivät sahatukkeja!

Eivät myöskään noita
kiintokuutioita!
Eivät mitään aatetta!
Vaan luontoäidin vaatetta!”

Näitä miettii tikka
nilkassansa priikka.
Elää luonnon helmassa,
luonnon suunnitelmassa.

Kotikolo nurin.
Kaikki nurinkurin.
Kyynel tikan nokassa
on vain rikka rokassa.

Ihmisarvi säntää
vailla päätä, häntää.
Joukko virkavaltainen
- harvesterin kaltainen.

Ryhmä metsureiden
päällä sammaleiden
pitää kahvitaukoa.
Tahtoo päättään aukoa.

Maastopukuisilla
koneet vaijerilla
roikkuu housunpuntista.
Työ on monituntista.

Tuuli puita pyyhkii.
Tikanpoika nyyhkii.
Ryhtyy tositoimiin,
luottaa tikanvoimiin.

Kohta tikka pärrää
korostaen ärrää
toivossa, ei pelossa -
kettingeillä kelossa!

HARAKKA

Polkupyörän tarakalla
huurrenokka harakalla.
Äiti sitä polkee kerhoon,
”Sudenkorentoon” tai
”Perhoon”.

Yhteiskunta varakkain
kantaa huolet harakkain.
Äiti menee päivätöihin
tunkioille, metsiköihin.

Isä istuu kokouksissa:
oppi naukumaan kuin kissa,
illat vahtaa telkkarista
tenniskisaa helkkarista.

Päiväkodin piipun päässä
harakat on aivan jäässä.
Talkkari vain karjuu noille:
”Lämpö menee harakoille!”

PALOKÄRKI

Palokärki
kirkon särki.

Punaistahan pappi näki
kuin myös seurakunnan väki.

Haulikkonsa latasi:
”Katkon lentoratas!”

Palokärki,
isojärki,
tornin suojiin katosi,
huusi: ”Söinhän matosi!”

Kirkkosi, pastori, aivan on laho!
Purkamaan määräsi ylempi taho!
Turhaanpa, pastori, pieksänet suutas!”

MURMELIPÄÄLLIKÖ

Mihin joutui murmeli,
jonka valta turmeli?

Pastori manaili: ”Saamarin Juutas!”

Palokärki
kirkon särki.

Jossain kirkon orsilla
on pesä pullasorsilla.

JÄNIS

Jänis istui maassa
maan tavalla.

Niin etelässä kuin myös
pohjoisnavalla.

”Hyppää pois!”
toiset eläimet huusi.

”Tämä on meidän reviiri!”
Pitkäkorva, korjaa luusi!”

Kahdenvärinen ristihuuli
istui ja ihmetteli:

”Joskus on täällä talvi
ja toisinaan kesäkeli...”

mutta tässäpä minä nyt istun,
siis kuomat, varrotkaahan.
Jäniksenä olen syntynyt
ja jäniksenä tullut maahan.”

Ja kohta urheilutalon
lavalla
jänis istuu maassa
maan tavalla.

PÄSSIT

Toinen on tummanruskea.
Toinen... se hehkuu valkeaa.
Kumpikin tahtoo puskea.
Kummankin kallo halkeaa.

Toinen... se pelaa korista,
ehkä on suosituimpikin.
Toinen on kotoisin Porista.
Pässejä ovat, kumpikin!

RÄKÄ JA ROISKIS OVAT TÄÄLLÄ TAAS!

Riemukas kirja kokoaa yksiin kansiin parhaat palat mestarillisen sanataiteilijan kolmesta hulvattomasta teoksesta, joissa veljekset Räkä ja Roiskis suunnittelevat jekkuja kaveriensa Kioskin, Sakarin ja Töön kanssa, selvittävät Suuveden jäältä kadonneiden avantojen mysteeriä ja tutustuvat naapuriin muuttaviin Ukkosen siskoksiin.

Kirja on kielellisen hassuttelun juhlaa: runoa, proosaa ja nonsenseä – 100-prosenttisesti Juicea!
Mukana on kuvaliite Räkä ja Roiskis -kirjoihin perustuvasta elokuvasta.

www.tammi.fi

L 84.2

ISBN 978-952-04-5717-4